

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ТА НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛАБОРАТОРІЇ СУРДОПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Є. МУЗИКА-ФУРТАК, доктор гуманітарних наук, викладач Інституту сурдопедагогіки Університету Марії Кюрі-Склядовської, м. Люблін, Польща;

В. В. ЖУК, старший науковий співробітник лабораторії сурдопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України;

В. М. ШЕВЧЕНКО, старший науковий співробітник лабораторії сурдопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

Анотація. У статті представлено досвід роботи Спеціального навчально-виховного центру для глухих і слабочуючих дітей та молоді імені Івана Павла II в м. Любліні (Польща) з актуальних напрямів навчання та виховання дітей із порушеннями слуху. Висвітлено питання про систему навчання педагогів для роботи з дітьми, які мають порушення слуху. Розкрито основні принципи побудови системи навчання дітей із порушеннями слуху в Польщі, стратегії та методичні підходи.

Ключові слова: діти з порушеннями слуху, заняття з розвитку мовлення, формування вимови і розвитку слухового сприймання.

МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО КАК ВАЖНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКОЙ И УЧЕБНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛАБОРАТОРИИ СУРДОПЕДАГОГИКИ ИНСТИТУТА СПЕЦИАЛЬНОЙ ПЕДАГОГИКИ НАПН УКРАИНЫ

Аннотация. В статье представлен опыт работы Специального учебно-воспитательного центра для глухих и слабослышащих детей и молодежи имени Иоанна Павла II в г. Люблин (Польша) по актуальным направлениям обучения и воспитания детей с нарушениями слуха. Освещены вопросы о системе обучения педагогов для работы с детьми, имеющими нарушения слуха. Раскрыты основные принципы построения системы обучения детей с нарушениями слуха в Польше, стратегии и методические подходы.

Ключевые слова: дети с нарушениями слуха, занятия по развитию речи, формирования произношения и развитию слухового восприятия.

INTERNATIONAL COOPERATION AS AN IMPORTANT COMPONENT OF SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL AND SCIENTIFIC-PEDAGOGICAL ACTIVITY LABORATORY SURDO-PEDAGOGY INSTITUTE OF SPECIAL EDUCATION NAPS OF UKRAINE

Annotation. This article presents experience of the Special educational center for deaf children and young people named John Paul II in Lublin (Poland) in priority areas of training and education of children with hearing impairment. The questions about the training of teachers to work with children with hearing impairment. The basic principles of the system of teaching children with hearing impairment in Poland, strategies and methodological approaches.

Keywords: children with hearing impairment, classes of speech, pronunciation and formation of auditory perception.

- раннє слухопротезування індивідуальними слуховими апаратами або кохлеарними імплантатами;

- ранній початок спеціальної допомоги сурдологопеда.

Діагностика порушень слуху здійснюється на другий день життя немовляти, в кожному пологовому будинку. Цікаво, що державної програми перевірки слуху немає, скринінг відбувається завдяки роботі потужних громадських організацій, до складу яких входять лікарі, педагоги, батьки, інші зацікавлені особи, які знаходять спонсорів для придбання необхідного обладнання, підготовки фахівців та діагностування.

Держава допомагає коштами, щоб кожна родина мала можливість купити слухові апарати або імплантувати дитину, в якій виявлено порушення слуху. Рання допомога дітям і їх родинам надається у Центрах різного підпорядкування, зокрема таких, який відвідали українські науковці.

Спеціальний навчально-виховний центр нечуючих та слабочуючих дітей і молоді ім. Іоанна Павла II у Любліні – заклад, в якому поєднуються різні ланки освіти: рання допомога, дошкільне, шкільне навчання та професійна підготовка.

Спостерігається логоцентризм перших етапів навчання як найбільш відповідальних для опанування словесного мовлення. Найбільша увага в дошкільні та початкових класах школи приділяється саме його формуванню. Варто відзначити, що для польської школи характерне вільне використання двох (словесної і жестової) мов та індивідуальний добір комунікативних засобів для кожної дитини у кожній навчальній та побутовій ситуації.

Заняття з розвитку слухового сприймання та мовлення, формування вимови розпочинаються з раннього віку і проводяться впродовж всіх років перебування у Центрі. Осучаснення системи освіти дітей з порушеннями слуху дало змогу перейти на навчання за звичайними загальноосвітніми програмами у спільні з іншими дітьми терміни.

Ознакою сьогодення є скорочення кількості спеціальних шкіл для дітей з порушеннями слуху та зменшення контингенту таких шкіл завдяки інтеграційним тенденціям. Успішність такого інтегрування польські науковці і практики пов'язують із рівнем опанування дитиною словесного мовлення як універсального комунікативного засобу, що уможливорює засвоєння знань і встановлення соціальних контактів із чуючими дітьми. Спеціальний навчально-виховний центр нечуючих та слабочуючих дітей і молоді є ще й свого роду ресурсним осередком інклюзивного навчання, оскільки сурдологопеди центру проводять заняття роз-

Заняття з розвитку слухового сприймання та мовлення

витку слухового сприймання та мовлення, формування вимови з глухими і слабочуючими дітьми, інтегрованими у загальноосвітній простір, консультують батьків.

Аналізуючи польський досвід, ми виявили багато спільного в українській і польській методиці навчання дітей із порушеннями слуху, багато схожого як на нашу систему, так і на наші орієнтири на майбутнє.

Між Інститутом та Центром укладено угоду про творчу співпрацю, передбачено спільне проведення науково-дослідної роботи з актуальних проблем навчання та виховання дітей із порушеннями слуху, апробація результатів експериментальної роботи, розробка програмного і методичного забезпечення навчально-виховного і розвивального процесу, впровадження у навчально-виховний процес системи спеціальної освіти Польщі та України науково-методичних розробок, що є результатом спільної діяльності учасників.

Також заплановано проведення масових науково-практичних заходів (конференцій, семінарів тощо), організація стажування та підвищення кваліфікації співробітників Центру та лабораторії, популяризація результатів спільної роботи, зокрема шляхом публікацій у науково-методичних виданнях України та